

2. בית יוסף אורח חיים סימן תשכח

כתב הכל בו (ס"נ נח י"ד) שביתת בהמה ומחמר יש אומרים שאחר שנקרה מלאכה הרי זה ביום טוב בכלל לא תעשה כל מלאכה אבל בחול המועד ודאי מותר ויש אומרים שאפילו ביום טוב מותר שאין לאוורה ורק בשבת שפרט לך בה הכתוב ע"כ. ואני יודע טעםו של המתיר דהא כיון דמקשין יום טוב לשבת חזק מקצת דברים שנתרשו בתלמוד ושביתת בהמה אינה מכללה שבעל טעם שיתיר ביום טוב ואך על פי שלא כתבה הכתוב ביום טוב כל שאר מלאכות ג"כ לא נכתבו ביום טוב בפרט ומלא תעשה כל מלאכה לפנין להו והוא נמי דכוותיהו ומהו בהא לא ייכא למימר דשביתת בהמתו ומחמר לאו בכל לא תעשה מלאכה אבotta מלאכות ולא מתולדותיהן אלא לאו לעצמו יחד לו קרא והילך אפשר דכיון דלא כתיבה רחמנא ביום טוב מישרי שריא באב אין ראה שתהא כן דעת הפסוקים שהרי סתמו דבריהם לומר שיר"ט שוה לשבת לכל דבר חזק מהווצה והבערה וכ"ו ולא הוציאו שביתת בהמה ומחמר מן הכלל אלמא סבירו להו דברי"ט נמי אסורים:

3. ר' מיכאל רוזנצוויג – בעניין מחמר ושביתת בהמה

ונראה שזה תליין אם מחמר הוה אישור מחודש או נחشب דרך של עשיית המלאכות. העRNA - כמובן מחלוקת זו תליה גם ביחס הכללי בין איסורי שבת ויו"ט. ישנו דיוונים מקבילים לגבי אחרים בשבת שלא מחייבים מיתה וחטאת כגון תחומיין, העברה למ"ד לאו יצאת וכו'.

4. ר' רוזנצוויג, בית יצחק גג – בעניין אישור מלאכה וחוב שביתת בשבת וביו"ט

<p>דאוי מהו עניין יסודי כללshiיך לכל יו"ט. לבוארה זו כונת הפסוקים. ד"מקרי קדוש" – דהוא הוא הביטוי ליום טוב בתורה יום קדוש כלל – הוא החביב האמתי של "מלאכה עבדה". לפי זה גם נבוך היטב שעסם גדר ואופי אישור מלאכה דיו"ט יהיה בעל אופי שהוא משל שבת למרות שנובע ממנו במקצת, ואופי זה נתפס דוקא על ידי הדין של היתר או"ג ביו"ט. בשבת שישי הדין של זכר למשעה בראשית, ומלאכה עצמה מהו פגם בקדושת השבת, הרי אין מקום להיתר או"ג. אבל בי"ט הרי אישור מלאכה נובע מדין "מקרי קדוש", והמעבר בין שבת ליום טוב הוא רק בזאת שאיסור מלאכה חורם לרוח היום וצורת היום של קדושה ורוחניות. מבחינה זו, אין הגורם של היתר אוכל לנפש סותר אישור מלאכה דיו"ט כלל. ביחס לאיסור</p>	<p>יתכן שיש שני מחיבים נפרדים בהקשר לאיסור מלאכה. מצד אחד, ביחס לשבת במיחוזה, אישור מלאכה הלא הוא מהו עצם המחייב של קדושת היום – דהיינו המסר העיקרי של יום השבת דהינו שביתת מלאכה ונבר לשמש בראשית שבו שבת הקב"ה מכל מלאכתו. מבחינה זו, סביר לומר שהמלח בפרהסיא הוה כופר במשעה בראשית, גם הגוני הוא שככל שביתה מלאכה הנבע מהשכחה זו מצומצם לשבת גרידא, ולא שירך כל לשאר המועדים. אולם יתכן דשבת אינה רק יום קדוש ספציפי. ענין העבודה שהוא גם יום קדוש הראשון שבחולות עמיינו גם קובעו מעין אב טיפוס ליום קדוש בכלל. כשהבא תורה להעניק צורה מיוחדת לימי המועד כימי קדוש – בחו"ט יומם טוב" השווה לכל מועד מעבר למסר הפרט של כל חג בפני עצמו – הchorה שימושה בתגדים של השבת ביום קדוש בקביעות צורה זו. בבחינה זו של שבת כדוגמת ואב טיפוס ליום קדוש כלל הוכר בקדוש של כל ליל שבת – "תחילה למקרי קדוש". יוצא דמיון דידי שביתה מלאכה בתורה זכר למשעה בראשית לא שירך כלל בחומרם של דודשה ליום קדוש</p>
--	--

<p>אבל לפי דבריו הרמב"ם בסה"מ יוצא דעתן וזה הופך גם לדין במידת מקובלות הקימת בין שבת ויו"ט. אם נאמר שהחלוקים שבת ויו"ט לגבי הקפת ואופים של העשון שלהם או ניתן שפיר להבין גם הבחנה זו. אם נסביר שהחייב של שביתה עבד ובהמה הוא בזה שמשעה מלאכה מהו פגם עצמי לעיקרון של שביתה זכר ולמשעה בראשית לא רק בשגה ברא עצמו עשוهو אלא גם כsequential מלאכה מתחמת לו ומודה בו, או יוצא דהוא קשור דוקא במידת של אישור מלאכה שמיוחד לשבת, וסביר הוא שדין אלו לא שייכים כלל ביו"ט.</p>	<p>גם אם נציג שכונת הרמב"ם הוא דהעשה דשבת מקיף יותר מהלאו בגל שהכלתו הוא ליצור אוירה מסוימת מעבר לאיסורי מעשה ביום זה, יש מקום להבין החילוק בין שבת ויו"ט בעניין זה. אפשר להסביר שביחס לשבת כדי לבטא ואף להבהיר את מימד זה של יצירת יום קדוש מעבר לאיסור מלאכה ששורשו בזכר למשעה בראשית דוקא הצרכו להרחיב את איסורי שבת מעבר למלאות הטכניות. אבל ביחס ליום טוב הנה כבר ביארנו דסביר מאד לומר דהעשה והלאו מקבילים לגמרי דין מהווים אלא מחיב אחד.</p>
---	---

5. באור על ספר המצוות לר"ג (הרבי פערלע) עשין עשה לד לה לו לו

ולפי מה שבירנו עכ"ל דס"ל לרביינו הגאון זל דازהרת מחמר נהוגת גם ביום טוב. דה"ל בכלל אזהרת יום טוב כל מלאכת יום טוב כמו בשבת. ומה"ט מנה במנין הלאוין כל הלאוין דמלאכת יום טוב בכל יום טוב בפ"ע. אף שכבר מנה עשין דשבתת בכל יום טוב בפ"ע. והיינו מושם דהעשין דשבתת לא קיימי אלא על אבות מלאכות דומיא דשבתת ממש"ל. דאל"כ נמצא דמחמר וכיר"ב חמיר ביום טוב מבשבת. דשבתת לית בהו אלא לאו גרידא. ואילו ביום טוב יהיו בהם לית בהו אלא לאו גרידא כ"ש ביום טוב. ולא קאי עשה דשבתת אלא על אבות מלאכות ותולדותיהן כמו בשבת. ולהכי אף על גב שמנה בכל יום טוב בפ"ע עשה דשבתת. מכל מקום מנה בכל חד וחד לאו דמלאה בפ"ע. משום אזהרת מחמר שאינו בכלל העשה ויישנו בכלל הלאוין. וכבר כתבו בארכות חיים (הלכות יום טוב סי' ה'). ובכלבו

(ס"י "ח) ד شبיתת בהמה ומחרmr. אחר שונקראת מלאכה הרי זה ביום טוב בכלל לא תעשה מלאכה. ו"א ביום טוב מותר شيئاן לאסורה רק בשבת שפרט לך הכתוב עכ"ל עיין שם. ומ"כ ד شبיתת בהמה נקראת מלאכה והילך ה"ל בכלל אזהרת לא תעשה מלאכה דיו"ט. הינו משומס דס"ל מבואר מפירוש"י (בפ"ק דע"ז ט"ו ע"א) בד"ה גזירה כו' ובר"ז שם.... אבל אין בה ל"ת ואינה בכלל מלאכה. וממילא ודאי אינה נהוגת אלא בשבת שפרט בה הכתוב ולא ביום טוב.

6. רמ"א אורח חיים הלכות שבת סימן רמו סעיף ג
ודוקא בשבת, אבל בי"ט אין אדם מצווה על שביתת בהמתו ביום טוב

7. משנה ברורה סימן רמו ס"ק יט
ד شبיתת בהמתו לפינן ממה דכתיב למען ינוח שורך וחמורך כמוך והאי קרא בשבת כתיב וא"ה לא ישכרים אלא בהבלעה דלא יהיה שרום טוב והנה המרש"ל חולק ע"ז וודעתו דיו"ט ושבת שניין הן בזה כמו בכל מלאכות ועין ב מג"א שהאריך בזה וمبיא דהב"י בסימן תש"ה הביא דעתות הראשונים בזה ומצדך שם לאיסור ועכ"ב יש להחמיר ובביאור הגור"א ג"כ האריך בזה ומסיק הדעiker כדעת מהרש"ל הנ"ל וגם לקמן בסימן תש"ה ס"ג מפרש הגור"א מה שכתב שם בש"ע דין מוציאין משא על הbhמה ביום טוב הטעם הוא משומס שביתת בהמתו:

8. שער חכון סימן רמו ס"ק כב
(כב) גם בספר תוספות שבת לקמן בסימן ש"ד בסעיף קטן ק"ט בשבת קטן הbia, דלמאן דאמר אין מצווה על שביתת בהמתו ביום טוב משומס דלאatakש يوم טוב לשבת אלא לעניין ל"ט מלאכות ותולדותיהן ולא לעניין שביתה ומחרmr דرك לאו יש בזה, והוא הדין דין דין מצווה על שביתת עבדו [וכן כתוב הפרי מגדים שם], ואם כן לדעת המחבר שם דפסק דעתם ביום טוב ראשון לא יתעסק בו עבד ערל, והוא כדעת בה"ג המובה בבביה יוסף בסימן תשכ"ו, עיין שם, על כרך דסבירא לה דגם על שביתת בהמתו מצווה ביום טוב, וכן כתוב בספר אבן העוזר, ועל כן אין להקל:

9. שער תשובה סימן רמו ס"ק ח[ח]
...ואפי' ביום טוב שני יש להחמיר ע"ש:

10. מגן אברהם סימן תשכח
אין לפреш משומס שביתת בהמתו שהרי אדם עצמו מותר להוציא בא"ט

מעשר בהמה
11. התוספות

12. בית הבהיר למארימי מסכת ביצה דף כג עמוד א
... או שהוא בסוף החורבן היה שהרי רבנן גמליאל שהועבר בשביבו היה נוטן טעם בעבור שנה דאמריא דעדקין וגוזליה רכיכין ופירשו על קרבתו הפסח וקמי يولדות כמו שיתבאר בראשון של סנהדרין ואך על פי שאמרו היל ושמעון גמליאל ושמעון נהגו נשיאותם בפני הבית מהה שנה ורבנן גמליאל זה בא אחריהם שמא מיעוט זמן היה בפני הבית ולא חשו למנותו עם אותם ארבעה אלא עם אותם ששמשו אחר חורבן שרוב נשיאותיו היה באותו זמן:

13. ש"ת הרמב"ם סימן קמו
השאלה הכהנים ה"ח שאלת הח"ב הכהנים במעשר בהמה מן הbhמות שלהם, כמו שהם ח"בם בחלות ובתרומות וכיוצא בהן, משומס שמעשר בהמה לבעלים? ואם הם ח"בם, היכן הזכרו החכמים ז"ל חיובם בו, ואם אינם ח"בם, היכן הזכיר, שהם פטורים?
התשובה אין לשאול, אם ח"ב הכהן או שאינו ח"ב אלא בדבר כמו תרומה או תרומות מעשר, שהיא יכול לעלות בדענו, שבheit הכהן לוקה אותן, אין ח"ב להפריש, כמו שאינו מפריש מתנות כהונה מבהמתו ולא יפדה בנו. ולכן הודיענו (ח"ל), שהכהנים גם הם ח"בם בזה. אבל הדבר שהוא לבועלו, אופן העניין בו כליל ללא ייחוד של מה שማפרישים הכהנים, אלא הדבר שהוא לבועלו, מחייבנו, כמו שחייב הכהן להפריש נתע רבייעי ומעשר שני, כך יפריש מעשר בהמה וכל אלה הם של הבעלים.

14. ש"ת חכם צבי סימן לג
ועלשות הנהני מודיעו מה שהקשה לנו עתה בבית מדרשינו בשבת דף נ"ד ע"ב בתוס' ד"ה הוה מעשר כו' ויל' כו' אי נמי אפטורופוס הוה מעשר ע"כ והא קייל בהניזן דאין אפטורופוס רשאי לעשר אלא לא האכיל לא להניח וא"א לומר שההה מאלכו של ראנ"ע ק"כ אלף עגלה" בכל שנה ושנה ולא מיביא... עוד היה אפשר לילומר דדווקא במעשר דגון שאין המעשר נפסד במכירה שהרי הלוקה צrisk לעשר התם הוא דאין אפטורופוס רשאי לעשר אבל במעשר בהמה דהמעשר מפסיד במכירה שהרי לוקח פטור לכך אפטורופוס רשאי לעשר עד שלא ימכור

15. חידושי הריטב"א מסכת שבת דף נד עמוד ב
ולי נראה דמעשר ממש ולא שהיה קורא עליהם שם מעשר לכהנים שלא יראה כמשייר אצלו מתנות כהונה.

16. מהרי"ט אלגאזי הלכות בכורות פרק א [המתחיל בדף א עמוד א]
גם בדברי הריטב"א אלו ייל"ע דמה גזל השבט יש במעשר בהמה, הא כבר כתבנו דבמעשר בהמה אין לכחן כלום וצ"ע.

17. ביאור על ספר המצוות לרוס"ג (הרוב פרערלא) עשיין עשה פז פז
וכיוון דעתך ר"ח ז"ל שהכהנים פטורין ממע"ב. עכ"ל דס"ל דזהו מתנות כהונה. וראיתי להרש"א והריטב"א (בחולין שם) שהביאו וראה דכהנים ח"ב במע"ב ממה שאמרו בשבת (נ"ד ע"ב) דראב"ע הוה מעשר תריסר אלף עגלי מעדרי' בכל שנה. אף על גב DIDOU DRAB"U כתה הוה עיין שם. והמל"מ (בפ"ז מהלכות בכורות) הוסיף להביא עוד ראה מדמייבעלא (ס"ז' הוגזל עצים) נפלו להם עשר בהמתו בגזל הגר מי מחייב לAPEROSH מינינו מעשר בהמה או לא יורשין והוא מקבל מתנות הוי עיין שם. הרי להדייא דחיבין הכהנים במעשר בהמה.

18. קובץ שעוריים ביצה אות ס
לענין מעשר בהמה מפורש במשנה. דאפשר לתפיס במע"ב דחיי דבר הנדור, והיינו דהקדוצה באה מכח האדם, מבואר בלשון הרמב"ם בהל' נדרים, אלא דק"ק ממ"ש Tos', במעשר מע"ב בשבת ליכא איסורה משומס אין מקידשין בשבת אלא משומס סקרתא, דעשירין מאלו קדוש. עיין בתוס' נדרים "ח: שכתו דלק מקרי מעשר בהמה דבר הנדור אף דמאלו קדוש משומס דברי העברת מנין עיין שם].